

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра народної хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-професійної програми
роботи

доц. Каріна ОСТРОВСЬКА

“_____” _____ 20__ року

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної

проф. Інна СТАШЕВСЬКА

“_____” _____ 20__ року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

КОСТЮМ ТА СЦЕНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТАНЦЮ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 024 «Хореографія»

Освітня програма «Сучасна хореографія»

Освітня програма «Бальна хореографія»

Вибірковий компонент

Мова викладання – українська

Харків, 2020

Силабус з дисципліни «Костюм та сценічне оформлення танцю» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 024 Хореографія освітньої програми «Сучасна хореографія», освітньої програми «Бальна хореографія» Х. ХДАК, 2020 – 24 с.

Силабус затверджено на засіданні кафедри народної хореографії
(протокол №1 від 26.08.2020 р.)
Завідувач кафедри народної хореографії, доцент Каріна ОСТРОВСЬКА

Силабус затверджено на засідання групи забезпечення спеціальності
024 Хореографія
(протокол №1 від 27.08.2020 р.)

Силабус склав:
старший викладач кафедри народної хореографії –
Курдупова Олена Миколаївна

Голова групи забезпечення
Декан факультету хореографічного мистецтва,
професор

Борис КОЛНОГУЗЕНКО

©Харківська державна академія культури, 2020 рік

© Курдупова О. М., 2020 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 024 Хореографія Освітня програма Сучасна хореографія Бальна хореографія	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: бакалавр	Лекції	
		20 год.	20 год.
		Семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	66 год.
		Вид контролю: залік 4 сем.	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 30/60

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

«Костюм та сценічне оформлення танцю» – дисципліна з вибірових освітніх компонентів, загальним обсягом – 3 кредити.

Мета – ознайомлення з історією костюму, з національним одягом XIX ст.. окремих країн і народів, ознайомлення студентів із основними прийомами сучасної сценографії, формування практичних навичок по розробці та створенню ескізу танцювального костюму та ескізу оформлення сцени.

Засвоєння навчальної дисципліни «Костюм та сценічне оформлення танцю» забезпечує набуття наступних **спеціальних компетентностей**: здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної

діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної); здатність використовувати широкий спектр між дисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти; здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності; здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції; здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту; здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

Програмними результатами вивчення дисципліни «Костюм та сценічне оформлення танцю» є навички, що дозволяють розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин; володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом; розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності; відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності; розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва; володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора; аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності; мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти; розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

Критерієм засвоєння теоретичного та практичного матеріалу дисципліни «Костюм та сценічне оформлення танцю» можна вважати досягнення мінімального порогового рівня у 60 балів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Історичний костюм

Тема 1. Костюм Давнього Єгипту

Характеристика давньоєгипетської цивілізації. Естетичний ідеал часу.

Особливості костюму фараона, його дружини, сановників і жреців. Костюм селянина, городянина, раба. Особливості крою давньоєгипетського одягу.

Символіка і асоціації в кольорі, ювелірних прикрасах, рангові та сакральні знаки в одязі.

Зачіски та макіяж. Способи фарбування і завивки волосся. Декоративна та лікувальна косметика в Древньому Єгипті. Особливості форми взуття.

Тема 2. Костюм Давньої Греції та Давнього Риму

Характеристика Давньогрецької цивілізації. Моральний та естетичний ідеал стародавніх греків.

Еллінське уявлення про прекрасне. Грецький костюм як втілене поняття про гармонію. Основні принципи грецької одягу. Мистецтво драпірування одягу.

Схожість основ жіночого та чоловічого одягу. Хітон, гиматий, пеплос, хламіда. Обладунки воїнів. Символіка кольору в одязі. Оздоблення орнаментом.

Зачіска. Особливе ставлення до волосся. Різні технології догляду за волоссям. Поява перших професійних перукарів.

Головні убори, ювелірні прикраси і взуття.

Косметичні засоби, ароматичні речовини. Особливості макіяжу.

Характеристика римської цивілізації.

Тога - споконвічно римська одяг. Офіційний костюм. Костюм воїнів. Значення пластики тіла в костюмі. Вплив на римську одяг форм костюмів підкорених народів. Плащ, каракала, штани. Пояс. Символіка кольору в одязі. Відзнаки в одязі - смуги.

Основа чоловічого римського костюма - туніка і тога.

Основа жіночого римського костюма - туніка і стола.

Особливості ювелірних прикрас.

Догляд за волоссям. Жіночі та чоловічі зачіски. Головні убори. Вінок.

Косметичні засоби, ароматичні засоби, парфуми. Декоративна і медична косметика

Семінарське заняття: Костюм народів Давнього Світу – денне відділення – 1 год.

Тема 3. Костюм Західної Європи епохи середньовіччя

Характеристика культури епохи. Моральний та естетичний ідеал епохи. Природно-кліматичні умови держав раннього середньовіччя.

Крій - основа одягу романського періоду. Якість і колір тканин як градація соціальних відмінностей.

Чоловічий костюм. Плащ. Туніка, каміза, ката, штани. Головні убори. Зачіска. Довге волосся. Взуття. Ювелірні вироби. Зброя. Обладунки та герб.

Жіночий костюм. Облягає тіло форма. Закриті сукні-туніки. Завищена лінія талії. Декоровані рукава. S-подібний силует. Плащі. Головні убори. Прикраси. Зачіски та макіяж. Магія волосся. Взуття.

Готика – загальна мова в мистецтві. Архітектура. Зростання міської культури. Хрестові походи. Лицарство і культ прекрасної дами. Поезія.

Готичний стиль в одязі. Ефектний, примхливий, складний, багато декорований. Складнийрій. Зшитий одяг. Поява вшивних рукавів. Формування

національних особливостей в одязі. Подальший розвиток різноманітних форм одягу. Формування поняття «костюм». Зміна пропорцій костюма.

Чоловічі і жіночі головні убори. Зачіска і макіяж. Косметика. Особливості взуття

Тема 4. Костюм Західної Європи епохи Відродження

Костюм Італійського Відродження. Вплив ідеалів античності - природність і пропорційність.

Чоловічий костюм. Відповідність костюма віку. Костюм молоді людини - костюм-кафтан, обтяжні штани, маленькі шапочки. Костюм літньої людини і інтелігенції - просторий плащ з вшитими рукавами, панчохи трико, штани, чоботи. «Плащ вченого» - символ інтелектуалізації суспільства. Зачіска і головні убори. Взуття. Ювелірні прикраси.

Жіночий костюм. Крій, силует, тканини, фактура, декор. Колірні поєднання. Плащ. Поява нових деталей костюма - віяла, маски, носовичок, муфта. Ліф і спідниця. Зачіска і головні убори. Особливості жіночих головних прикрас. Макіяж і косметика. Парфумерне і косметичний виробництво. Ювелірна справа.

Костюм Іспанського Відродження. Вплив мавританської культури.. Національний характер і костюм. Строгість придворного етикету.

Чоловічий костюм. Костюм-броня. Одяг-футляр. Відхід від природних пропорцій. Жорстка каркасна форма. Велика кількість прикрас і вишивки золотом, сріблом, перлами, коштовним камінням. Елементи і деталі чоловічого одягу: сорочка, панчохи-штани, жилет, куртка, плащ. Військовий і мисливський костюм. Особливості комірв (мельницьки жорно). Рукавички Головні убори та зачіска, борода, вуса. Взуття. Прикраси. Зброя.

Жіночий костюм. Видозміна тіла за допомогою одягу. Силует. Деталі жіночого костюма, декор та прикраси. Верхнє і нижнє плаття. Тканини. Комір-жорно. Рукавички, віяло і мереживна хустка. Зачіска і макіяж. Головні убори, мантилья, вуаль.

Тема 5. Західноєвропейський костюм XVII ст.

Характеристика культури епохи. Формування нового стилю. Розквіт абсолютної монархії. Законодавці моди - король, фаворитки, королівський двір.

Чоловічий костюм. Легкість і витонченість в костюмі. Світлі тони. Яскраві акценти. Мереживна сорочка. Поява куртки-камзола. Плащ, викроєний у вигляді кола. Манто. Штани. Пояс. Перев'язь. Декоративні прикраси. Вишивка, бахрама. Ювелірні прикраси. Гудзики. Рукавички. Головні убори. Капелюх, прикрашений страусовим пір'ям.

Чоловіча мода при дворі Людовика XIV. Театральність способу життя. Стель бароко. Вплив особистості і смаку короля на модний одяг, «версальська мода». Витонченість і екстравагантність. Костюм як твір мистецтва. Декоративність і пишність, сувора підпорядкованість етикету. Новинки модного одягу - приспущена спідниця-штани (ренграв), кюлоти, кафтан. Поява

накладних кишень. Чоловічі муфти. Шовк і мережива. Головні убори. Домашній одяг.

Жіночий костюм. Вплив на моду фавориток короля. Три періоду розвитку жіночої моди в XVII столітті. Складний, декоративно-витончений, надмірно розкішний костюм початку століття. Декольте. У другій половині століття - костюм легкий і витончений. В кінці століття в моду входить глухе плаття, мережива і стрічки практично не використовуються. Костюм підкреслює жіночу фігуру. Тканини дорогі насичених темних тонів. Кілька спідниць. Ліф стягнуть китовим вусом. Часта зміна моди на зачіски. Розквіт косметики. Парфуми. Мушки. Шийні хустки і парасольки.

Тема 6. Західноєвропейський костюм XVIII ст.

Зміна стилю. Рококо. Характеристика епохи. Моральний та естетичний ідеал. Франція - центр європейської моди і творець нових форм костюма. Культ жіночності, чуттєвості і вишуканості.

Зникнення з чоловічого костюма рис мужності. Костюм один для всіх вікових груп. Зближення рис чоловіки і жінки. Зниженість і штучність. Завужені елементів чоловічого костюма - сюртука, панталонів, сорочки. Біла мереживна сорочка, світлі панчохи. Популярні кольори: темно-червоний, золотистий, світло-коричневий. Поява трикутних і двокутних капелюхів. Взуття. Косметика, парфумерія, макіяж. Прикраси. Ювелірні вироби.

У жіночому одязі – жіноче плаття на п'яти рядах обручів - панье. Глибоке декольте, оброблене мереживом. Поява нової форми суконь. Одяг для зими. Муфти. Деталі одягу і доповнення: косинки, шовкові панчохи шиті золотом і сріблом, маленькі декоративні капелюшки, порцелянові брошки-букетики, годинник на ланцюжку, віяла, табакерки, лорнет, сумочки, рукавички, накладні брови. Складний грим. Зміна зачісок протягом доби рококо від простої до дуже високої і складної. Колір в костюмі. Домашній одяг. Пеньюар. Нижня спідниця «котильйон». Косметика, образ порцелянкової ляльки, грим, макіяж, парфумерія. Жіноче взуття.

Поява модних журналів, модних календарів, готових зразків костюма.

Семінарське заняття: Західноєвропейський костюм стилю бароко та рококо – денне відділення – 1 год.

Тема 7. Костюм Західної Європи першої половини XIX ст.

Характеристика епохи. Романтизм. Література, живопис, музика романтизму. Мода романтизму. Кульмінація романтизму в 20-30 роки XIX століття. Історизм - звернення до історичних стилів. Костюмовані бали. Деталі історичних і національних костюмів входять в моду на протигагу буржуазної посередності. Звернення до народних традицій і деталей народного костюма.

Моральний та естетичний ідеал. Крихкість, мрійливість, чутливість, витончений смак і вишукані манери - новий ідеал жіночої краси. Бунтарі, мрійники, люди сильних пристрастей, трагічних доль, неординарні і виняткові особистості – ідеал чоловіка.

Стиль бідермейер в ці роки формується в середовищі буржуазії на противагу романтизму. Моральний та естетичний ідеал – благополуччя і комфорт, поетизація побуту. Сім'я - ідеал епохи. Діти оголошені вищою метою шлюбу. Зародження дитячої моди. Інтелект, хитрість, життєва хватка і багатство.

Чоловічий костюм стриманий, однотонний і буденний. Принцип в чоловічій моді – простота і невибагливість. Комір, манжети, краватка стають самими помітними частинами чоловічого туалету. Зачіска. Головні убори. Взуття.

Жіночий костюм. Силует перекинutoї чарки. Повернення до корсету і декольте. Моральний та естетичний ідеал жінки – простота, інтимність. Жінка осягає буржуазний чоловічий світ – поява костюма для бірж, для відвідування палати депутатів і наукових товариств. Розмежування нарядів. Сукня для візитів, бальна сукня, ранковий пеньюар, домашнє плаття, для прогулянок, вечірнє.

Нові типи дам і кавалерів 40-х років XIX століття.

Чоловік – екстравагантний, манери вишукані.

Жінка – емансипована, витончена, елегантна. У жіночу моду входять елементи чоловічого одягу – накрохмалений комірець, манжети з запонками, картузи і краватки.

Семінарське заняття: Костюм романтичного стилю – денне відділення – 1 год.

Тема 8. Костюм Західної Європи другої половини XIX ст.

Друге рококо. Характеристика епохи другої імперії. Прагнення до розкоші. Наслідування стилю рококо часу Марії Антуанетти. Моральні та естетичні ідеали епохи.

Жіночий костюм. Еклектика. У моду входять криноліни. Поява перших ательє, масового виробництва одягу і торгівлі модними аксесуарами. Поява анілінових барвників і механічного приводу до швейної машинки. Поява будинків моди і перших модельєрів.

Костюм як твір мистецтва з особистим підписом автора. Поняття «Від кутюр». Зміна форми криноліну. Поява пальто дипломат і довгої накидки без рукавів - ротонди, шалей, сукні для їзди верхи - амазонки. Залежність кольору від призначення костюму і віку. Поява дорожнього костюму, костюму для відвідування казино, гральних будинків і ресторанів. Ювелірні прикраси. Доповнення до костюму – рукавички, мітенки, сумочки, лорнети, парасольки, золоте мереживо. Макіяж. Зачіска. Взуття витончена на невисокому підборі.

Чоловічий костюм. Перемога ділового стилю і елегантності. Ідеал часу – фінансист і політик. Представники богеми, художники, письменники і актори програють в боротьбі за право бути ідеалом. Поява візитки, пристібається комірів і манжет, манишок. Зникнення з повсякденного життя фрака. Сюртук і

куртка. Основні доповнення до одягу – краватка, рукавички, капелюх, шарф і годинник. Зачіска. Перше гумове взуття.

Тема 9. Костюм епохи модерну – кінець XIX ст.-поч. XX ст.

Нові тенденції в житті. Залізниця, поява автомобілів, повітроплавальних апаратів, розвиток фотографії, поява кінематографа. Стиль модерн – новітній, сучасний. Основні риси стилю модерн.

Відкриття нових будинків моди. Панування модних салонів. Модельєр – творець моди і її законодавець.

Чоловічий костюм. Консервативність. Зміна деталей і силуету. Незмінність типу костюма – сюртук (піджак), штани, жилет, сорочка. Поява смокінга. Простота чоловічої зачіски. Використання бріюліну для збереження форми зачіски. Головні убори – циліндр, казанок, канотьє. Доповнення костюму – тростину, монокль, краватка із золотою шпилькою, золота печатка на пальці, хусточка в верхній кишені сюртука. У моді російська розкіш.

Жіноча мода. Два напрямлення: перше – в руслі феміністського руху, друге – прихильність до образу витонченої світської дами. Вплив на костюм символізму. Поява жіночих спортивних костюмів і купальника. Прагнення до простоти і збереження рафінованої вишуканості. Зачіски та капелюхи. Макіяж. Демократизація моди. Російські сезони в Парижі та їх вплив на моду.

Перша світова війна. Післявоєнний період. Емансипація в моді. Практичне рівноправність. Жінка – активний учасник на ринку праці. Зміна морального і естетичного ідеалу. В моду входить запозичення деталей чоловічого костюму. Довжина спідниць піднімається вище коліна. Діловий стиль. Елегантність і епатаж. Коштовності замінює біжутерія. Рукавички, капелюхи, панчохи, сумочки, сонячні окуляри, хустки. Входить в моду манікюр. Коко Шанель. Надія Ламанова. Ельза Скіапареллі. Крістобаль Баленсиага.

Стиль Ар-деко – стиль декоративного європейського і американського мистецтва в 20-30 роки. Розквіт кінематографа. Вплив на стиль і моду зірок кінематографа. Грета Гарбо. Мері Пікфорд. Марлен Дітріх. Кларк Гейбл. Рудольфо Валентино. Віра Холодна. Любов Орлова.

Зміна зачісок і макіяжу. Поява хімічної завивки і перманенту. Поява бігуді.

Семінарське заняття: Костюм епохи модерн – денне відділення – 1 год.

Розділ 2. Народний костюм різних країн XIX ст.

Тема 10. Функції, класифікація та етнографічні ознаки народного костюму

Роль народного одягу в збереженні національних традицій. Чинники, що впливають на характер костюмів: природно-географічні умови, культурно-господарська та суспільна діяльність людини, тощо. Функції одягу та їхня історична динаміка: захисна, оберегова, естетична, етнічна, соціальна,

статевовікова. Класифікація традиційного одягу: залежно від статі людини; залежно від віку людини; залежно від розташування на тілі (натільний, поясний, нагрудний одяг і т.д.); залежно від призначення (буденний, робочий, святковий, обрядовий). Композиційна особливість народного одягу - комплексність.

Складові частини костюму.

Тема 11. Народний костюм різних регіонів України

Традиційне народне вбрання Центрального регіону України. Базування народного костюму Середньої Наддніпрянщини на єдності рис, властивих культурі українського етносу в цілому. Характерні риси чоловічого та жіночого костюмів. Народний костюм Слобідського регіону України. Залежність одягу цього регіону від особливостей господарства: Слобожанщина у ХІХ ст. - промислово розвинений регіон. Вплив культури Росії на одяг Слобожанщини. Складові частини чоловічого та жіночого народного вбрання. Національний костюм мешканців Карпатського регіону на прикладі гуцульського традиційного вбрання. Стійке збереження в народному одязі архаїчних елементів. Особливості чоловічих та жіночих костюмів.

Тема 12. Російський народний костюм

Характерні риси чоловічого вбрання: розповсюдження одного типу основного комплексу одягу на більшості території Росії, особливості крою сорочок, нагрудний одяг, типи верхнього одягу, різноманітні головні убори. Комплекси жіночого вбрання та їх загальна характеристика: 1 комплекс - сорочка з сарафаном та головним убором кокошником (Північ Росії, окремі райони Центральної Росії); 2 комплекс - міський костюм «парочка».

Тема 13. Народний костюм Іспанії

Різновиди одягу різних областей Іспанії: характеристика костюмів давнього центру країни Леонсько - Кастильського району; одяг мешканців Піренейських гір та схожий з ним одяг Верхнього Арагону; традиційне вбрання Нижнього Арагону; костюми мешканців Південної Андалусії.

Тема 14. Традиційний циганський костюм

Особливості національного циганського одягу, викликані умовами образу життя, побуту та традицій. Вплив на циганський костюм національних традицій інших народів. Перевага в одязі яскравих кольорів. Загальні риси чоловічих та жіночих костюмів. Характерні металеві прикраси. Використання жінками шалей. Зачіски чоловіків та жінок.

Тема 15. Національний костюм Туреччини та Єгипту

Стійке збереження в народних костюмах цих країн архаїчних елементів. Вплив на характер костюмів особливостей кліматичних умов. Залежність народного одягу від релігійних норм. Характерні риси чоловічого вбрання. Особливості силуету жіночих костюмів. Оздоблення та прикраси. Характерні риси костюмів для виконання танцю «оріентал».

Тема 16. Народне вбрання країн Північної та Латинської Америки

Загальна характеристика національного одягу країн Північної та Латинської Америки: США - стиль кантрі, його характерні риси, одяг ковбоїв; Мексика - вплив на формування костюмів іспанської культури, особливості чоловічого одягу, характерний нагрудний та верхній одяг, традиційні головні убори, складові частини жіночого вбрання; Куба - особливості чоловічого та жіночого вбрання, традиційне використання певних кольорів в одязі; Бразилія - залежність форм одягу від особливостей клімату, традиційні карнавальні костюми, характерні прикраси та оздоблення.

Тема 17. Народний костюм різних країн XIX ст.

Тема розглядається на семінарському занятті № 3. Студенти готують доповіді про національне вбрання окремих країн. (див. «Методичні рекомендації до семінарських занять»). Семінарське заняття: денне відділення – 2 год., заочне відділення – 1 год.

Розділ 3. Сценічне оформлення хореографічної вистави

Тема 18. Сценографія та її роль в комплексі виразних засобів хореографічної вистави.

Значення сценографії для загального сприйняття глядачем хореографічної вистави. Видатні художники - сценографи та їх творчі роботи в балетному театрі (Л. Бакст, О. Бенуа, О. Головін, Б. Мессерер та інші).

Семінарське заняття: Сценографія хореографічних вистав – історія та сучасність: денне відділення – 2 год., заочне відділення – 2 год.

Тема 19. Основні етапи розвитку театральної сцени та її обладнання.

Загальна характеристика обладнання та особливостей декоративного оформлення театральної сцени: грецького та римського театрів, середньовічного театру Європи, театру епохи Відродження, європейського театру XVII - XVIII ст., придворних та імператорських театрів Росії.

Тема 20. Обладнання та термінологія сучасної театральної сцени.

Розподіл театального приміщення, розподіл сцени (портал, авансцена, ар'єрсцена, бокові «кишені», поняття про «плани» сцени); верхня сцена (робочі галереї, підйомні пристрої); нижня сцена (трюми, їх значення).

Освітлювальне обладнання сучасної сцени: класифікація освітлювальних приладів, верхнє освітлення сцени, нижнє освітлення, бокове освітлення, маскування освітлювальних приладів.

Декоративне оформлення сцени: види декорацій (м'які - одяг сцени, тверді - плоскі та об'ємні). Одяг сцени: типи (робочий, концертний), складові частини (завіса, бокові куліси, падуги і т.д.).

Основні вимоги до технічного оснащення сучасної сцени. Правила техніки безпеки при роботі на сцені.

Тема 21. Основні правила сценічного оформлення хореографічного твору.

Специфіка сценографії для вистав хореографічного мистецтва: залежність оформлення від особливостей виразних засобів танцю. Складові елементи сценічного оформлення хореографічної постановки.

Основні прийоми сценографії. Залежність сценографії від виду танцювального мистецтва, від теми, ідеї хореографічного номеру, від хореографічного образу і т.д. Особливості декоративного оформлення: залежність від вимог танцювального мистецтва, від габаритів та обладнання сценічної площадки. Прийоми художнього освітлення хореографічної вистави: освітлення танцівників, одягу сцени, твердих декорацій, прозорих та напівпрозорих елементів декорацій, імітація природних явищ і світлових ефектів (вогонь, дощ, сніг і т.д.), застосування фото-, кіно- та відео проєкції. Принципи оформлення сценічних площадок різних типів: класична сцена - коробка, бальна зала, арена і т.д. Залежність сценічного оформлення від місця, що займає глядач, та відстані від сцени до зали для глядачів. Загальна характеристика прийомів оформлення сучасних форм сценічного мистецтва: концерт, гала-концерт, конкурс, фестиваль, шоу-програми.

Загальні правила виготовлення ескізу оформлення сценічної площадки - основні вимоги до ескізів, складові частини ескізів (див. додаток).

Розділ 4. Театральний та танцювальний костюм

Тема 22. Театральний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток.

Театральний костюм та його значення в створенні сценічного образу, складові частини театрального костюму. Вимоги до костюму: зручність, впізнаваність персонажу.

Загальна характеристика костюмів акторів театру від Давнього Світу до сучасності.

Роль костюму в античному театрі, характерне взуття та маски акторів Давньогрецького театру; відмінні риси, атрибути, символіка театрального костюму європейського середньовіччя, розквіт європейського театрального мистецтва епохи Відродження, вплив побутового одягу на костюм театрального; костюм акторів «Комедії дель арте»; костюми пасторальних та комедійних вистав Західної Європи XVII століття; театрального костюму стилю рококо XVIII століття; європейський театрального костюму XIX століття; роль російських художників «Світу Мистецтва» у реформуванні театрального костюму.

Видатні театральні художники В. Д. Поленов, В. В. Васнецов, І. І. Левитан, К. О. Коровін, В. А. Серов, М. О. Врубель, О. М. Бенуа, Л. С. Бакст, М. К. Рерих, І. Я. Білібін, П. В. Вільямс, В. Ф. Риндин, С. Б. Вірсаладзе та ін.

Тема 23. Танцювальний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток.

Костюм виконавців класичного танцю. Костюм танцівників балетних вистав Західної Європи XVII ст., костюм артистів балету у XVIII ст., реформи сценічних танцювальних костюмів Ж.-Ж. Новерра, костюми танцівників в балетах Ш. Дідло, І. Вальберха, балетний костюм епохи романтизму, М. Тальоні та хореографічний образ «Сильфіда», балетний костюм у виставах М. Петіпа, костюм артистів балету початку XX ст., роль художників «Світу мистецтва» у створенні нового типу танцювального костюму, костюми до балетних вистав «Російських сезонів», сучасний балетний костюм.

Костюм виконавців різних напрямків сучасної хореографії.

Особливості костюмів виконавців модерн танцю. Вплив творчої діяльності Рут Сен-Дені, Теда Шоуна, Марти Грехем та інших видатних хореографів на розвиток сценічних костюмів. Характерні риси сучасних костюмів виконавців модерн-джаз танцю. Залежність крою костюмів для модерн-джаз танцю від особливостей хореографічної лексики. Співпраця видатних балетмейстерів сучасної хореографії з відомими кутюр'є для створення танцювальних костюмів. Вплив модних тенденцій побутового одягу та молодіжної «вуличної моди» на сценічні костюми виконавців сучасного популярного танцю.

Костюм виконавців бального танцю.

Вимоги до костюмів виконавців спортивного бального танцю, прийняті Міжнародними організаціями конкурсних танців. Особливості силуету костюмів в залежності від групи танців. Характерні риси костюмів: для конкурсних танців, для концертних виступів. Правила сполучення чоловічого та жіночого костюмів (єдиний стиль, кольорове співвідношення, виразні елементи і т.п.).

Семінарське заняття: Танцювальний костюм різних видів хореографічного мистецтва: денне відділення – 2 год., заочне відділення – 1 год.

Тема 24. Композиція костюму.

Композиція костюму як з'єднання усіх його виразних засобів в художнє ціле. Виразні засоби (компоненти) костюму:

- силует (форма): квадратний, прямокутний, трикутний, овальний та змішаний;
- лінії: горизонтальні, вертикальні, діагональні;
- пропорції: гармонійні, подібні, контрастні;
- тканина та її виразні засоби: малюнок, фактура, колір;
- колір: психофізіологічні якості кольору, символічне значення кольорів, залежність кольору одягу від моди певної епохи та національних традицій, підбір кольорів тканин в костюмах на основі тонального або контрастного сполучення;
- оздоблення;

- доповнення, їх значення для створення загальної завершеності костюму.

Правило «триєдності» в костюмі. Принципи створення композиції костюму.

Тема 25. Загальні принципи створення сценічного костюму для хореографічного мистецтва.

Танцювальний костюм, його значення в хореографічній виставі. Складові частини танцювального костюму. Специфіка костюмів для артистів хореографічного мистецтва, вимоги до виготовлення танцювального одягу та взуття.

Правила створення сценічного костюму: залежність костюму від виду хореографічного мистецтва, від хореографічного образу, від віку виконавців; використання сценічної стилізації, збереження історичної, стильової правдоподібності; особливості підбору кольорів та фактури тканин у зв'язку зі штучним освітленням і т.д. Грим, зачіска, прикраси та їх сполучення з костюмом. Реквізит, особливості виготовлення та використання. Сполучення танцювальних костюмів з декораційним та світловим оформленням сцени. Засоби зміни фігури танцівника за допомогою об'ємних деталей костюму та особливостей крою.

Правила експлуатації танцювального одягу та взуття.

Загальні правила виготовлення ескізу танцювального костюму - основні вимоги до ескізів, складові частини ескізів (див. додаток).

ДОДАТОК

Правила виготовлення ескізу танцювального костюму та ескізу оформлення сценічної площадки.

Кожному студенту необхідно підготувати 2 ескізи танцювальних костюмів. Студенти кафедри сучасної хореографії готують ескізи костюмів для виконання танцювальних номерів будь-якого напрямлення сучасної хореографії (1 ескіз – костюм на основі національного вбрання будь-якого народу світу або на основі історичного одягу періоду від Давнього Світу до поч. ХХ ст.; 2 ескіз – костюм для певного хореографічного образу. Основою для цього ескізу можуть стати, наприклад, художні образи літератури, кіно; абстрактні образи – «весна», «кохання», «доля», «вітер», тощо.) Студенти кафедри бальної хореографії готують ескізи для виконання танцювальних номерів бальної хореографії (1 ескіз – костюм на основі національного вбрання будь-якого народу світу або на основі історичного одягу періоду від Давнього Світу до поч. ХХ ст., або костюм для певного хореографічного образу для виконання концертного номеру «секвей»; 2 ескіз – для конкурсної композиції зі спортивного бального танцю).

Ескізи костюмів можуть бути створені для виконавців будь-якого віку та статі. Можна розробити ескіз для одного виконавця або для двох (наприклад, чоловічий та жіночий костюми для виконання танцю самба).

Ескіз костюму до танцювального номеру виконується на стандартному аркуші формату А4 креслярського або малювального паперу фарбами, кольоровими олівцями або фломастерами.

В центрі аркуша необхідно розмістити зображення костюму (при необхідності не тільки вид попереду, але і вид позаду). Обов'язково зображуються усі складові елементи костюму: одяг, взуття, зачіска, головний убір, грим, доповнення. При недостатності малювальних звичок такі елементи як взуття, зачіска, головний убір, грим, доповнення можуть бути позначені схематично, або описані на другому аркуші.

На окремому аркуші треба намалювати усі деталі (кожну окремо) з яких складається одяг, а також ті, які формують зовнішній силует костюму, або знаходяться за основним одягом (корсет, каркас, нижня спідниця і т.д.).

Слід написати з якої тканини, або з якого іншого матеріалу (папір, поліетилен, тасьма і т.д.), буде виготовлятися кожна деталь одягу та кожний елемент костюму. Необхідно пояснити добір тканини, її якість, фактуру, малюнок. Поруч розміщуються зразки орнаменту у збільшеному масштабі та зазначаються види оздоблення.

Якщо ескіз костюму створений на основі національного або історичного, треба написати певні назви кожної деталі костюму, а також пояснити чим ескіз відрізняється від першоджерела (яка проведена стилізація костюму).

На окремому аркуші студент має указати: для якого виду хореографічного мистецтва створено ескіз танцювального костюму; для якого хореографічного образу; для якого віку виконавця.

Крім ескізів танцювальних костюмів кожному студенту необхідно підготувати 1 ескіз оформлення сценічної площадки. Цей ескіз має бути створений до того ж танцювального твору, що і один із ескізів костюму.

Ескіз оформлення сценічної площадки виконується на стандартному аркуші формату А4 креслярського або малювального паперу олівцями, фарбами або фломастерами.

Необхідно накреслити план сценічної площадки (вид попереду), схематично відобразити на ньому деталі оформлення: куліси, станки, декорації. На окремому аркуші слід написати: з яких матеріалів будуть виготовлені елементи оформлення.

3.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва розділів та тем	Денне відділення					Заочне відділення				
		Усьо год.	Ауд	Лек ц	Сем	Сам .р.	Усьо год.	Ауд	Лек ц	Сем	Сам. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Розділ 1 Історичний костюм											
1	Костюм Давнього Єгипту	1,5	0,5	0,5	-	1	2,5	0,5	0,5	-	2

2	Костюм Давньої Греції та Давнього Риму	4,5	1,5	0,5	1	3	2,5	0,5	0,5	-	2
3	Костюм Західної Європи епохи середньовіччя	3	1	1	-	2	4	1	1	-	3
4	Костюм Західної Європи епохи Відродження	3	1	1	-	2	4	1	1	-	3
5	Західноєвропейський костюм XVII ст.	3	1	1	-	2	4	1	1	-	3
6	Західноєвропейський костюм XVIII ст.	6	2	1	1	4	4	1	1	-	3
7	Костюм Західної Європи першої половини XIX ст.	6	2	1	1	4	4	1	1	-	3
8	Костюм Західної Європи другої половини XIX ст.	3	1	1	-	2	4	1	1	-	3
9	Костюм епохи модерну – кінець XIX ст.-поч. XX ст.	6	2	1	1	4	4	1	1	-	3
Разом		36	12	8	4	24	33	8	8	-	25
Розділ 2 Народний костюм різних країн XIX ст.											
10	Функції, класифікація та етнографічні ознаки народного костюму	1,5	0,5	0,5	-	1	1,5	0,5	0,5	-	1
11	Народний костюм різних регіонів України	6	2	2	-	4	6	2	2	-	4
12	Російський народний костюм	1,5	0,5	0,5	-	1	1,5	0,5	0,5	-	1
13	Національне вбрання Іспанії	1,5	0,5	0,5	-	1	1,5	0,5	0,5	-	1
14	Традиційний циганський костюм	1,5	0,5	0,5	-	1	1,5	0,5	0,5	--	1
15	Національний костюм Туреччини та Єгипту	3	1	1	-	2	3	1	1	-	2
16	Народний костюм країн Північної та Латинської Америки	3	1	1	-	2	3	1	1	-	2
17	Народний костюм різних країн XIX ст.	6	2	-	2	4	5	1	-	1	4
Разом		24	8	6	2	16	23	7	6	1	16
Розділ 3. Сценічне оформлення хореографічної вистави											
18	Сценографія та її роль в комплексі виразних засобів хореографічної вистави	7,5	2,5	0,5	2	5	8,5	2,5	0,5	2	6
19	Основні етапи розвитку театральної сцени та її обладнання	3	1	1	-	2	3	1	1	-	2
20	Обладнання та термінологія сучасної театральної сцени	3	1	1	-	2	3	1	1	-	2
21	Основні правила сценічного оформлення хореографічного твору	1,5	0,5	0,5	-	1	2,5	0,5	0,5	-	2

Разом		15	5	3	2	10	17	5	3	2	12
Розділ 4. Театральний та танцювальний костюм											
22	Театральний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток	3	1	1	-	2	3	1	1	-	2
23	Танцювальний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток	9	3	1	2	6	8	2	1	1	6
24	Композиція костюму	1,5	0,5	0,5	-	1	2,5	0,5	0,5	-	2
25	Загальні принципи створення сценічного костюму для хореографічного мистецтва	1,5	0,5	0,5	-	1	3,5	0,5	0,5	-	3
Разом		15	5	3	2	10	17	4	3	1	13
Кількість годин за весь курс		90	30	20	10	60	90	24	20	4	66

3.3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кільк. год.	
		д/в	з/в
1	Костюм народів Давнього Світу	1	-
2	Західноєвропейський костюм стилю бароко та рококо	1	-
3	Костюм романтичного стилю	1	-
4	Костюм епохи модерн	1	-
5	Народний костюм різних країн XIX ст.	2	1
6	Сценографія хореографічних вистав – історія та сучасність	2	2
7	Танцювальний костюм різних видів хореографічного мистецтва	2	1
Разом		10	4

3.4. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва розділів та тем	Кільк. годин	
		Д/В	З/В
1	Костюм Давнього Єгипту	1	2
2	Костюм Давньої Греції та Давнього Риму	3	2
3	Костюм Західної Європи епохи середньовіччя	2	3
4	Костюм Західної Європи епохи Відродження	2	3
5	Західноєвропейський костюм XVII ст.	2	3
6	Західноєвропейський костюм XVIII ст.	4	3
7	Костюм Західної Європи першої половини XIX ст.	4	3
8	Костюм Західної Європи другої половини XIX ст.	2	3
9	Костюм епохи модерну – кінець XIX ст.-поч. XX ст.	4	3
10	Функції, класифікація та етнографічні ознаки народного костюму	1	1
11	Народний костюм різних регіонів України	4	4
12	Російський народний костюм	1	1

13	Національне вбрання Іспанії	1	1
14	Традиційний циганський костюм	1	1
15	Національний костюм Туреччини та Єгипту	2	2
16	Народний костюм країн Північної та Латинської Америки	2	2
17	Народний костюм різних країн XIX ст.	4	4
18	Сценографія та її роль в комплексі виразних засобів хореографічної вистави	5	6
19	Основні етапи розвитку театральної сцени та її обладнання	2	2
20	Обладнання та термінологія сучасної театральної сцени	2	2
21	Основні правила сценічного оформлення хореографічного твору	1	2
22	Театральний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток	2	2
23	Танцювальний костюм: загальна характеристика та історичний розвиток	6	6
24	Композиція костюму	1	2
25	Загальні принципи створення сценічного костюму для хореографічного мистецтва	1	3
Разом		60	66

3.5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекційні, семінарські заняття, самостійна робота, підготовка домашніх завдань (малюнки окремих компонентів національного одягу, схематичне зображення типів крою), виконання ескізів костюму та ескізу оформлення сцени, наочні (ілюстрація, демонстрація), методи стимулювання і мотивації, методи перевірки знань на практиці.

4. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Форми контролю

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку.

Передбачено **рубіжні етапи контролю у формі** письмового опитування або тестування, перевірки виконання домашніх завдань (малюнки окремих компонентів національного одягу, схематичне зображення типів крою), оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях.

4.2. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Розділ 1 (21 балів)	Розділ 2 (14 балів)	Розділ 3 (12,5 балів)	Розділ 4 (32,5 балів)	Підсумкове опитування	Сума
Відвід. занять – 6 занять по 1 балу = 6 балів Письмове опит. 1 робота – 5	Відвід. занять 4 – заняття по 1 балу = 4 балів Письмове опит. – 1 робота - 5 балів	Відвід. занять 2,5 – заняття по 1 балу = 2,5 балів Письмове опит. – 1 5 балів =	Відвід. занять – 2,5 занять по 1 балу = 2,5 бали Письмове опит. 1 – роботи - 5 балів		

6.1. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Березкин В. И. Искусство оформления спектакля М. : Знание, 1986
2. Березкин В. И. Искусство сценографии мирового театра Т. 1 от истоков до середины XX века М. : ЛКИ, 2011
3. Березкин В. И. Искусство сценографии мирового театра Т. 10. Сценографы России М. : Красандр, 2011
4. Березкин В. И. Искусство сценографии мирового театра Т. 12. Сценографы России в контексте истории и современной практики мирового театра М. : Красандр, 2011
5. Брун В. История костюма от древности до Нового времени М. : ОЛМА-ПРЕСС, 2000
6. Васіна З. О. Український літопис вбрання Т. II К. : Мистецтво, 2006
7. Захаржевская Р. Костюм для сцены М. : Совет. Россия, 1967
8. Захарова О. Ю. Русский бал XVIII- начала XX века. Танцы, костюмы, символика. М. : Центрполиграф, 2010
9. Исенко С. П. Русский народный костюм и его сценическое воплощение: Учеб. пособие М.: Профиздат, 1999
10. Камінська Н.М. та ін. Костюм в Україні від епохи Київської Русі до XXI століття Харків: Золоті сторінки, 2004
11. Коммиссаржевский Ф. История костюма Минск : Современ. литератор, 2000.
12. Уклад. О. М. Курдупова Костюм та сценічне оформлення танцю [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни Харків: ХДАК, 2017.
13. Мерцалова М.Н. История костюма: очерки истории костюма М. : Искусство, 1972.
14. Мерцалова М. Н. Поэзия народного костюма [Електронний ресурс] М. : Молодая гвардия, 1988
15. Малыгина И. Грим и костюм в современном спектакле М: Искусство, 1963
16. Ніколаєва Т. О. Історія українського костюма Київ : Либідь, 1996
17. Ніколаєва Т. О. Український костюм: надія на ренесанс К. : Дніпро, 2005
18. Плаксина Э. Б. История костюма: стили и направления: Учеб. пособие М. : АСАДЕМіА, 2004
19. Русский традиционный костюм: Ил. энцикл. СПб, 2001
20. Рябцев Ю. С. Хрестоматия по истории русской культуры. Художественная жизнь и быт М, 1998
21. Сидоренко В. И. История стилей в искусстве и costume Ростов н/Д. : Феникс, 2004

22. Сыромятникова И. С. Искусство грима и причёски М. : АСАДЕМiА, 2000.
23. Френкель М. Пластика сценического пространства Киев : Мистецтво, 1987.
24. Френкель М. Современная сценография Киев : Мистецтво, 1980.
25. Ходес-Поляновская Р. И. Костюмы литературных героев К. : Рад. школа, 1971.
26. Шевнюк О. Л. Історія костюма: навч. посібник Київ : Знання, 2008.
27. Школьников С. П. Причёски, головные уборы и украшения для сцены Минск : Высшэйш. шк, 1975.
28. Шульгина А. Н. Костюмы для танцевальных и хоровых коллективов [Электронный ресурс] М. : Профиздат, 1974

6.2 ДОДАТКОВА

1. Базанов, В. В. Сцена XX в. [Текст]: учеб. пособие для театральных ВУЗов и средних специальных учебных заведений) / В. В. Базанов. – Л. : Искусство. Ленинградское отделение, 1990. – 240 с.
2. Базанов, В. Техника и технология сцены [Текст]: учеб. пособие для высших и средних учебных заведений искусства и культуры / Вадим Базанов. – Л.: Искусство, 1976. – 368 с.
3. Блейз Анна, Чалтыкьян Дарья История в костюмах. От фараона до денди / Анна Блейз, Дарья Чалтыкьян М.: Олма-Пресс, 2002. – 176 с.
4. Брун Вольфган, Тильке Макс. История костюма от древности до нового времени / Вольфган Брун, Макс Тильке – М.: «ЭКСМО», 2008. – 464с.
5. Буддур Н. История костюма / Наталья Будур – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2002. – 480 с.
6. Васильев А.А. Европейская мода. Три века. – М.: Слово / Slovo, 2006. – 439 с.
7. Градова, К. Театральный костюм. Книга 2. Мужской костюм [Текст] / Кира Градова – М.: Искусство, 1987. – 349 с.
8. Градова, К. Театральные костюмы. Книга 1. Женский костюм [Текст] / Кира Градова, Екатерина Гутина. – М.: Искусство, 1976. – 312 с.
9. Джексон, Ш. Костюм для сцены [Текст] / Шейла Джексон – М.: Искусство, 1984. – 143 с.
10. Ефимова, Л В. Костюм в России XV-нач. XX в. [Текст] / Л. В. Ефимова, Т. С. Алёшина, С. Ю. Самонин. – М.: Арт-Родник, 2000. – 231 с.
11. Захаржевская Р. В. История костюма: От античности до современности / Р. В. Захаржевская – М.: Рипол Классик, 2005. – 306 с.
12. Калашникова, Н. Одежда народов СССР [фотоальбом] / Наталья Калашникова, Галина Плужникова. – М.: Планета, 1990. – 224 с.

13. Каминская Н. М. История костюма / Н. М. Каминская – М.: Легпромбытиздат, 2009. – 168с.
14. Кара-Васильева, Т.В. Українська вишивка [Текст] : альбом / Кара-Васильева Т.В. – К. : Мистецтво, 1993. – 25 с.
15. Кибалова Л., Гербенова О., Ламарова М. Иллюстрированная энциклопедия моды (перевод на русский язык И. М. Ильинской, А.А. Лосевой) / Л. Кибалова, О. Гербенова, М. Ламарова – Прага: Артия, 1987. – 993 с.
16. Кирсанова, Р. Сценический костюм и театральная публика в России XIX в [Текст] / Раиса Кирсанова – М.: Артист. Режиссер. Театр. 2000. – 383 с.
17. Кларамунт, А. Искусство танца фламенко [Текст] /Альфонсо Кларамунт, Флора Альбайсин. – М.: Искусство, 1984. – 182 с.
18. Козлинский, В. Художник и театр [Текст] / Владимир Козлинский, Эрвин Фрезе – М.: Советский художник, 1975. – 239 с.
19. Козлова, Т. Цвет в костюме. (Из цикла лекций «Моделирование и конструирование одежды») [Текст] /Татьяна Козлова – М. : Легпромбытиздат, 1989. – 39 с.
20. Комиссаржевский Ф. Ф. История костюма / Фёдор Комиссаржевский – М.: Астрель, 2005. – 336 с.
21. Красовская, В. Западноевропейский балетный театр: очерки истории. Романтизм [Текст] / Вера Красовская – Л. : Искусство, 1996. – 486 с.
22. Красовская, В. Русский балетный театр второй половины XIX в. [Текст] / Вера Красовская – Л. -М. : Искусство, 1963. – 551 с.
23. Красовская, В. Русский балетный театр начала XX в. Часть I. Хореографы [Текст] / Вера Красовская – Л. : Искусство, 1971. – 526 с.
24. Кульчицька, О.А. Народний одяг західних областей УРСР [Текст] : альбом : набір листівок / Кульчицька О.А. – К. : АН УРСР, 1959. – 74 с.
25. Матейко, К.І. Український народний одяг [Текст] / К.І.Матейко. – К. : Наукова думка, 1977. – 223 с.
26. Михайлова, А. Образ спектакля [Текст] / Алла Михайлова – М. : Искусство, 1978. – 247с.
27. Михайлова, А. Сценография: теория и опыт [Текст] очерки / Алла Михайлова – М. : Советский художник, 1990. – 336 с.
28. Нанн Джоан История костюма 1200-2000 / Джоан Нанн – М.: Астрель, 2006. – 343с.
29. Пармон, Ф. Композиция костюма: одежда, обувь, аксессуары [Текст] / Федор Пармон – М. : Легпромбытиздат, 1997. – 316 с.
30. Пожарская, М. Русские сезоны в Париже: эскизы декораций и костюмов 1908–1929 [Текст] / Милица Пожарская – М. : Искусство, 1988. – 291 с.
31. Русский народный костюм [альбом] / автор-составитель Ефимова Людмила. – М.: Советская Россия, 1989 – 309 с.

32. Степанова, К. Костюм для сцены [Текст] : учеб. пособие по курсу «Оформление спектакля» для студентов режиссерского и балетмейстерского факультетов театральных ВУЗов / Степанова К. – М. : ГИТИС, 1981. – 120 с.
33. Степанова, К. Костюм и эпоха: о художественной выразительности костюма на сцене на примере исторического костюма Западной Европы XV– XVIII в.в. [Текст] \ К. Степанова – М. : ГИТИС, 1978. – 96 с.
34. Сыркина, Ф. Русское театрально–декорационное искусство [Текст] / Флора Сыркина, Елена Костина – М. : Искусство, 1978. – 246 с.
35. Терешкович Т.А. Словарь моды: Терминология, история, аксессуары. – Минск: Хэлтон, 2000. – 464 с.
36. Українське народне вбрання [Текст] : набір листівок / упоряд. Оксана Косміна. – К. : Балтія-друк, 2005. – 12 с.
37. Українське народне мистецтво. Вбрання. [Текст] / уклад. : Колос С.Г. – К. : Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 327 с.
38. Шевнюк, О. Традиційний костюм Індії [Текст] / О. Шевнюк // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 4. – С. 52-55.
39. Шевнюк, О. Костюм арабського сходу [Текст] / Олена Шевнюк // Мистецтво та освіта. – 2007. – № 1. – С. 52-55.
40. Шевнюк, О. Традиційний костюм Китаю [Текст] / О. Шевнюк // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 3. – С. 53-
41. Шевнюк, О. Традиційний костюм Японії [Текст] / О. Шевнюк // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 2. – С. 53-57.

Навчальне видання

КОСТЮМ ТА СЦЕНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТАНЦЮ

Силабус

для студентів факультету хореографічного мистецтва
спеціальність 024 «Хореографія»

освітньої програми СУЧАСНА ХОРЕОГРАФІЯ
освітньої програми БАЛЬНА ХОРЕОГРАФІЯ

Укладач О. М. КУРДУПОВА

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір та верстка О. М. Курдупова

